

Hogesnelheidstrein raast Den Haag voorbij

AUTEUR Rens van Hoek

Vanuit je kantoor zit je binnen tien minuten in de hogesnelheidstrein en zoef je vervolgens met hoge snelheid richting een zakenlunch in Parijs. Dat klinkt aantrekkelijk, maar zouden bedrijven deze overweging meenemen bij hun keuze voor een nieuwe vestigingslocatie? Jasper Willigers probeert in zijn proefschrift *Impact of high-speed railway accessibility on the location choices of office establishments (2006)* een antwoord te geven op deze vraag. Via een ex ante evaluatie onderzoekt hij de invloed van de aanleg van de hogesnelheidslijn, de HSL-Zuid, op de locatiekeuze voor kantoren in de Randstad. Willigers concludeert dat de aanwezigheid van een HSL-station, naast factoren als het imago van een vestigingslocatie en de perceptie van de bereikbaarheid ervan, weinig gewicht in de schaal leggen. Dit komt doordat de gereden afstanden op de HSL-Zuid, vooral in vergelijking met een land als Frankrijk, relatief kort zijn en weinig tijdswinst opleveren. Willigers gebruikt een kwantitatieve modelmatige benadering bij het inschatten van de effecten van de HSL op het vestigingsgedrag van bedrijven. Hij behandelt niet alleen de directe effecten, waaronder veranderingen in reistijd, maar ook de indirecte effecten, zoals de mogelijke invloeden op de regionale economie. Daarbij besteedt hij veel aandacht aan de beschrijving van de gebruikte Land-Use/Transport Interaction (LUTI) modellen. Hoewel dit de verantwoording ten goede komt, is de moeilijkheidsgraad voor een leek in de 'modellenwereld' hoog. Bij de overvloedige aandacht voor een kwantitatieve aanpak rijst toch ook de gedachte of een meer kwalitatieve en beschrijvende benadering, zoals de Transit Oriented Development-aanpak, geen goede aanvulling zou zijn geweest op de interpretatie van de gevonden resultaten.

Ondanks de ingewikkelde modelmatige aanpak loopt het proefschrift als een trein.

Ondanks de modelmatige aanpak loopt het proefschrift, om het zo maar eens uit te drukken, als een trein. Willigers werkt met grote consistentie en openheid naar zijn conclusies toe, die als vanzelf voortvloeien uit de methodologie en de resultaten van de modellen. Wanneer wordt gekeken hoe naar dit proefschrift en de conclusies ervan wordt verwezen, blijkt echter dat verschillende instanties naar hartelust zinsneden selecteren die in overeenstemming zijn met hun eigen agenda's. "Wetenschappelijk bewezen" kopt een artikel in het informatieblad van de HSL-Zuid - dat valt onder de vlag van het

ministerie van Verkeer en Waterstaat - om de geschetste positieve bijdrage van de HSL meer status te geven. Ook wordt Willigers' proefschrift als ondersteunende referentie gebruikt in wetenschappelijke uitgaven die de HSL als een zeer positieve ontwikkeling benaderen. Zo kopt Pieter Tordoir: "HSL-Zuid geeft Rotterdam sterke economische impuls".

Beide voorbeelden gaan voorbij aan Willigers' mening dat de implementatie van de HSL waarschijnlijk ook negatieve kanten heeft. Hij verwoordt het zelf als volgt: "Mede op basis van dit proefschrift kan gesteld worden dat beleidsmakers geen al te hooggespannen verwachtingen moeten hebben van de invloed van HST-verbindingen op economische ontwikkeling." De kans dat Amsterdam of Rotterdam gekozen wordt als kantoorlocatie neemt met de komst van de HSL wel iets toe, maar dit lijkt ten koste te gaan van de regio Den Haag en in meerdere mate van de regio Utrecht, waar de kantoorwerkgelegenheid afneemt.

Het proefschrift van Willigers is met zijn modelmatige aanpak een van de weinige onderzoeken die een analyse geeft van de impuls van de HSL aan de regionale economie. Zeker in Nederland zijn dit type onderzoek en de uiteindelijke resultaten uniek te noemen. Het biedt een kritische reflectie op overheidsbeleid, maar lijkt door politieke partijen over het hoofd gezien te worden en zo aan Den Haag voorbij te razen. Een gemiste kans!

Willigers, J. (2006) *Impact of high-speed railway accessibility on the location choices of office establishments*. Utrecht: Universiteit Utrecht. ISBN 90-6266-268-4

Literatuurselectie

Projectorganisatie HSL-Zuid (2007) Wetenschappelijk bewezen. HSL-Zuid, bericht 58, 7.

Tordoir, P. (2008) HSL-Zuid geeft Rotterdam sterke economische impuls. HollandBlad, zomer 2008, 7.

Deze recensie is geschreven door Masterstudent Planologie Rens van Hoek. Enige tijd geleden heeft de redactie van AGORA in samenwerking met de coördinator van de Masteropleiding Planologie van de Universiteit Utrecht een recensiewedstrijd georganiseerd. Deze bespreking sprong er duidelijk uit.